

Lifelong Learning Programme 2007-2013

Leonardo da Vinci, Multilateral Projects Transfer of Innovation

PROMOTING NATURE BY TRAINING NATURE INTERPRETERS

Promoviranje narave z izobraževanjem interpretatorjev narave

INTERPRETACIJA NARAVE IN KRAJINE

Projektno glasilo št. 1, avgust 2008

- › Uvodnik (2)
- › O projektu (3)
- › Projektne aktivnosti (4)
- › Izobraževanje vodnikov po naravi in krajini v Nemčiji in Avstriji (5)
- › Izdelana analiza potreb po usposabljanju za vodenju v naravi in interpretacijo narave v Sloveniji (8)
- › Iz ponudbe parkov (10)

Kaj se skriva v krošnjah?

UVODNIK

Spoštovane bralke in bralci,

pred vami je prva številka glasila projekta, ki ga sofinancira Evropska unija v programu Vseživljenjsko učenje 2007 - 2013, Leonardo da Vinci, z naslovom Promocija narave z izobraževanjem interpretatorjev narave (*Promoting nature by training nature interpreters*).

Program je namenjen snovanju in zgledovanju inovativnih izobraževalnih programov spoznavanja življenja na Zemlji z namenom slediti ustvarjalnosti velikega mojstra, kakršen je bil Leonardo da Vinci. Cilje, ki smo si jih sodelujoči zastavili v projektu, se nanašajo na še vedno premalo spoznano, prepoznano in občuteno naravo, ki nas obdaja. V vsakodnevni praksi ozaveščanja ljudi o pomenu ohranjanja narave ugotavljamo, da je kljub velikemu znanju v novodobni družbi odnos do narave in okolja čedalje bolj malomaren in predvsem nerazumljen. Nevidno potekajoči mehanizmi in odnosi med bitji v naravi, ki se odvijajo v naši bližini v vsakdanu, med večino ljudi ne vzbujajo nobene pozornosti. To, da ljudje s svojimi dejavnostmi vplivamo na procese v naravi, pa ugotavljamo šele takrat, ko gre za dramatične dogodke, ki jih potem raje pripišemo »ekološkim« katastrofam. Ujme, ki naj bi bile tudi posledica prekomernega izkoriščanja naravnih virov, so sicer povsem naravni pojav, vendar pa se zdi, da intenziteta in število ujm naraščata.

Zato, da bi vsaj nekatere koščke površine na Zemlji obvarovali pred prekomernim izkoriščanjem naravnih virov in urbanizacijo, so že v 19. stoletju varuhi narave na posebej izbranih in naravno izjemnih območjih razglasili naravne parke. Tem so našli skrbnike v državni in lokalni oblasti, katerih naloga in poslanstvo je nadzorovati potek dogodkov v naravnih ekosistemih in predvsem omejiti neprimeren vpliv človekovih dejavnosti, ki se nanaša na gradnjo infrastrukture, rabo tal v kmetijstvu in gozdarstvu ali proizvodnjo v tovarnah. Tako so nastali obsežni narodni parki v ZDA in malo manjši tudi na evropski celine. Spričo čedalje bolj naraščajoče populacije ljudi na Zemlji se površina prepuščena naravnim procesom čedalje bolj krči, preostanki »naravnih« površin so tako nepovezani in čedalje bolj tudi labilni. Kljub vsemu je v tako imenovanih kulturnih krajinah, ki so se razvile predvsem zaradi potrebe ljudi po pridelovanju hrane, še »ožilje« krajinskih členov, ki oživlja površine v intenzivni kmetijski rabi. Takšna je podoba in zgodba v večini slovenskih krajinskih parkov, katerih osnovna naloga je vzdrževati biotsko raznovrstnost in krajinsko pestrost. Seveda te naloge >

Uvodno srečanje projektnih partnerjev na Goričkem ...

... v Avstriji ...

ne more opraviti nekaj posameznikov, temveč je to naloga vseh prebivalcev, ki živijo v naravnem parku ali pa ga samo obiskujejo.

Za to, da dvignemo raven razumevanja delovanja narave in prepoznavanje soodvisnosti z njo, se trudimo vsi, ki se ukvarjamo z nalogo ohranjanja narave. Naše vodilo pri tem je spoznati to v naravi in kulturni krajini sami, kar je možno storiti na različne načine. V praksi se čedalje bolj uveljavlja ti. doživljajsko vodenje, ki se ukvarja predvsem z odpiranjem človekovih čutov, ki jih pri učenju v razredu ne uporablja. Prav uporabo tovrstnega učenja in pri tem interpretacijo narave smo si naložili kot cilj v pričujočem projektu, kjer bi radi oblikovali učni načrt za usposabljanje interpretatorjev narave in krajine in k njegovi izdelavi povabili tudi učitelje interpretatorjev. Po principu verižne reakcije, želimo splesti kar se da široko in gosto mrežo med ljudmi v Sloveniji in prijatelji v sosednjih deželah, ki so se odločili za tovrstno delo z ljudmi v naravi in slovenski kulturni krajini.

Stanka Dešnik

O PROJEKTU

Okrog 35 % površine Slovenije je vključene v evropsko mrežo Natura 2000 in več kot 12 % površine zajemajo zavarovana območja narave. Vodenje obiskovalcev v teh območjih se razlikuje od klasičnega turističnega vodenja. V večini evropskih držav sprejemajo obiskovalce na območju parkov ali v središčih za obiskovalce usposobljeni interpretatorji narave.

Interpretacija narave kot način posredovanja idej in občutij, ki ljudem pomagajo razumeti naravo (in sebe) z neposredno, praktično izkušnjo, postaja vsebolj priljubljen način motiviranja in spodbujanja učenja v naravi. Z naravo tesno povezano pa je tudi spodbujanje zdravega načina življenja. Interpretacija narave je dobro razvita v partnerskih državah Avstriji in Nemčiji, o čemer pričajo rastoče število obiskovalcev zavarovanih območij narave, veliko alternativne ponudbe za manjše skupine, dobra obiskanost središč za obiskovalce in učinkovita promocija zdravega načina življenja. Za šolanje vodnikov so v obeh državah na voljo certificirani programi usposabljanj vodnikov po naravi in krajini, v Sloveniji ustreznih programov še ni.

S projektom želimo v Slovenijo iz partnerskih držav prenesti primere dobre prakse izobraževanja vodnikov – interpretatorjev narave in s tem prispevati k izboljšanju kakovosti vodenja v naravi, >

... in v Nemčiji.

razvoju novih turističnih produktov, spodbujanju zdravega načina življenja ter povečanju števila obiskovalcev zavarovanih območij in informacijskih središč. Z usposabljanjem interpretatorjev narave, ki naj bi bili v prvi vrsti domačini, krepimo tudi zavest lokalnega prebivalstva o varovanju narave, trajnostnem razvoju in zdravem načinu življenja in njim na ta način tudi ponujamo priložnost za dodatno pridobivanje prihodka.

Glavni rezultat projekta bo učni načrt za izobraževanje interpretatorjev narave in promotorjev zdravega načina življenja ter priročnika za predavatelje in udeležence. Oblikovali bomo tudi skupino izvajalcev usposabljanja. Da bi omogočili trajnost rezultatov, bomo preučili tudi možnosti certificiranja programa usposabljanja ali oblikovanje nacionalne poklicne kvalifikacije pri Centru za poklicno izobraževanje.

povzela Julija Marošek

PROJEKTNE AKTIVNOSTI

Vse od začetka v novembru 2007 in našega uvodnega delovnega srečanja partnerjev v decembru istega leta, so se v projektu zvrstile številne aktivnosti.

Na spletni strani Krajinskega parka Goričko predstavljamo projekt, njegov logotip in partnerje. V okviru delovnih srečanj s partnerji iz Avstrije in Nemčije smo aprila letos imeli možnost podrobneje spoznati, kako dejansko poteka izobraževanje vodnikov v naravi. Gostitelji v naravnem parku Südsteirisches Weinland so nam podali koristne informacije glede razvoja, organiziranja in trženja ponudbe naravnih parkov. V Naravnem parku Mürzer Oberland smo si ogledali doživljajsko pot »Wald der Sinne«, ki je v prvi vrsti namenjena družinam in osebam s posebnimi potrebami.

Delovno srečanje v Naravnem parku Altmühltal v Nemčiji je bilo osredotočeno na temo razvoja informacijskih središč in predstavitev konkretnih primerov v mestih Eichstätt in Treuchtlingen. Okoljski pedagog Johann Bauch nas je vodil po multimedijski razstavi, ki obiskovalca aktivno vključi v raziskovanje življenjskih okolij v naravnem parku. Na terenu je bila predstavljena doživljajska pot »Auen-Erlebnis-Pfad«, ki so jo na poplavnih travnikih ob reki Altmühl zasnovali okoljski pedagogi skupaj z otroki. >

Slap Savica

Koordinator projekta se je maja udeležil dvodnevne delavnice Interpretacija naravne in kulturne dediščine, ki je potekala v Bohinjski Bistrici. Na njej so slovenski in škotski interpretatorji naravne in kulturne dediščine v predavalnici in na terenu predstavili teme povezane z interpretacijo. Ogledali smo si slap Savico in s pomočjo slovenskih in škotskih strokovnjakov interpretacije razpravljali o njem z različnih vidikov kulturne in naravne dediščine.

Junija smo izdelali prve načrtovane produkte: študijo o obstoječi ponudbi izobraževanj za interpretatorje narave v tujini s primeri programov interpretacije narave ter analizo potreb po znanjih za interpretacijo narave pri obstoječih in potencialnih vodnikih v naravi v Sloveniji. Oba izdelka nam bosta služila pri zasnovi učnega načrta.

V okviru priprave analize potreb po usposabljanjih v Sloveniji smo k sodelovanju pritegnili 48 potencialnih trenerjev, ki so izkazali interes za sodelovanje pri pripravi programa usposabljanja.

Julija smo se v Krajinškem parku Sečoveljske soline zbrali slovenski partnerji in se dogovorili o nadaljnjih aktivnostih projekta. Osrednja tema je učni načrt za izobraževanje interpretatorjev narave in krajine. Tako bomo v naslednjih mesecih nadaljevali s pripravo učnega načrta in modulov programa usposabljanja ter oblikovanjem skupine potencialnih trenerjev.

Gregor Domanjko

IZOBRAŽEVANJE VODNIKOV PO NARAVI IN KRAJINI V NEMČIJI IN AVSTRIJI

Avstrija

Izobraževanje vodnikov po naravi in krajini v Avstriji poteka že 10 let. Organizira ga Ländliches Fortbildungsinstitut (Deželni izobraževalni inštitut pri kmetijski zbornici) skupaj z Zvezo avstrijskih naravnih parkov. Cilj izobraževanja je, da udeleženci pridobijo osnovno znanje o metodah doživljajskega vodenja ter da se naučijo uspešno načrtovati in izvajati vodenja povezana s spoznavanjem narave in krajine.

Izobraževanje je sestavljeno iz petih modulov oz. 136 ur in je namenjeno vsem, ki jih zanima narava, >

Usposabljanje vodnikov v Avstriji

Kaj se skriva pod listjem?

[< kazalo](#)

predvsem pa prebivalcem in zaposlenim v naravnih parkih. Pogoj za udeležbo je opravljen tečaj iz prve pomoči, od katerega ne sme preteči več kot dve leti.

Pomemben del izobraževanja so praktični primeri doživljajskega vodenja, kjer se vodenje prilagodi različnim ciljnim skupinam, kot so npr. šolske skupine, težavne skupine mladostnikov, družine, odrasli. Udeleženci izobraževanja bolj natančno spoznajo zavarovano območje narave, kjer del izobraževanja oz. posamezen modul poteka. Izmed življenjskih okolij pa spoznajo gozd, vodo, travnik, kulturno krajino in mokrišča.

Izobraževanje se zaključi z izpitom in s pridobitvijo certifikata za vodnika po naravi in krajini. Izpit obsega pisni in praktični del, ki ga lahko udeleženec opravlja, če je bila njegova udeležba na izobraževanju vsaj 80 %. Praktični del poteka v obliki izvedbe 20 minutnega vodenja. Cena izobraževanja vključno s stroški prenočišča in prehrano po udeležencu znaša 865 € in je subvencionirana s strani Evropske unije.

Vir: www.naturparke.at/index2.html?seite1.html,

Povzel Gregor Domanjko

Zaključek izobraževanja vodnikov po naravi in krajini v Naravnem parku Zirbitzkogel-Grebenzen

Letošnje izobraževanje za vodnika po naravi in krajini je med 25. in 27. junijem v Naravnem parku Zirbitzkogel-Grebenzen uspešno zaključilo 19 udeležencev iz treh avstrijskih zveznih dežel: Štajerske, Spodnje Avstrije in Gradiščanske. Vse od marca 2008 so se v petih modulih, skupno 120 ur, spoznavali z novimi metodami posredovanja znanj o naravi.

Vsebine izobraževanja so bile naslednje:

- osnove in metode doživljajske pedagogike in didaktike okolja,
- metode posredovanja znanj različnim ciljnim skupinam,
- naravoslovne osnove vodenja po naravi in krajini,
- načrtovanje in organizacija vodenja,
- trženje in razvoj ponudbe,
- komunikacija in predstavitev,
- ravnanje s skupinami,
- pravne osnove in temelji, >

Spoznajte gozd z vsemi čutili

- zavarovana območja narave,
- cilji in naloge naravnih parkov,
- orientacija in meteorologija,
- spoznavanje posebnih življenjskih prostorov in krajinskih tipov, kot tudi praksa iz doživljajskega vodenja.

V zaključnih delih in predstavitvah se je pokazala velika kreativnost in navdušenost udeležencev. Teme zaključnih del so bile zelo raznolike, zajemale so različna življenjska okolja - gozd, travnik, voda in močvirja, kot tudi bolj posebne vsebine - fotografiranje narave, nevarnosti v naravi in bionika.

Letošnjega izobraževanja se je udeležilo 11 žensk in 8 moških, od tega jih 9 živi v katerem od naravnih parkov. 7 udeležencev se bo predvidoma zaposlilo, 3 pa so že zaposleni v naravnem parku.

Marelli Asamer-Handler

Nemčija

V Nemčiji izobraževanje za vodnika po naravi in krajini organizirata akademija Bundesweite Arbeitskreis der staatlich getragenen Bildungsstätten im Natur- und Umweltschutz (BANU) in Zveza nemških parkov skupaj z nekaterimi drugimi organizacijami na področju varstva narave in okolja.

Cilj izobraževanja je vodnike usposobiti, da na privlačen način posredujejo osnovno znanje o naravi in njenih procesih, nastanku krajine v določeni regiji, vplivu človeka na krajino v preteklosti in sedanjosti, idr. Udeleženci izobraževanja se izurijo v komunikaciji z obiskovalci zavarovanih območij, spoznajo pravne podlage ter osnove trženja na področju ponudbe vodenj. Izobraževanje je namenjeno lokalnim prebivalcem, ki imajo s certificiranim tečajem možnost dodatnega zaslužka, ne gre pa za poklicno dejavnost. Vsebine so prilagojene posamezni regiji, kjer se bodoči vodniki izobražujejo, saj so povečini udeleženci domačini.

Izobraževanje za vodnika po naravi in krajini je osnovno izobraževanje, ki ga je mogoče nadgraditi z bolj specializiranimi vsebinami. Število udeležencev je zaradi specifičnih metod učenja in prostora omejeno na 24. Ob večjem številu prijav imajo prednost udeleženci s predznani s področij varstva narave, kmetijstva, gozdarstva, biologije ali tisti, ki delujejo na področju varstva narave in urejanja krajine. >

Doživljajska pot Poplavni travniki

Vodenje po Sečoveljskih solinah

Osnovno, 70 urno, izobraževanje je razdeljeno na 3 sklope; prva dva sta ob koncu tedna, tretji pa poteka en cel teden. Bodoči vodniki po naravi in krajini se seznanjajo s posameznimi temami preko skupinskega in projektnega dela, ekskurzij, dela na terenu, obdelave posameznih tem ter njihovih predstavitev. Med posameznimi moduli imajo udeleženci izobraževanja najmanj mesec dni časa, da v skupinah pripravijo svoje izdelke, individualno pa pisni del konkretnega vodenja. Udeleženci morajo predložiti dokument o opravljenem tečaju iz prve pomoči. Obvezne teme, ki jih bodoči vodniki po naravi in krajini obravnavajo, so:

- prirodoslovne osnove regije; naravni prostori, osnove ekologije
- človek – kultura – krajina; kmetijstvo in gozdarstvo, varovanje narave in urejanje krajine
- komuniciranje in didaktika vodenja
- pravo in trženje; pravne podlage varovanja narave, poslovna ekonomika.

Udeleženci izobraževanje zaključijo z izpitom, ki je razdeljen na pisni del, pisni izdelek v obliki ponudbe za vodenje in vodenje na terenu. Uspešno opravljen izpit je pogoj za izdajo certifikata, ki je veljaven 5 let. V tem času se morajo »certificirani vodniki po naravi in krajini« letno udeleževati izpopolnjevanj. Izobraževanje stane približno 350 € in je odvisno od števila udeležencev, subvencij itd.

Več informacij: www.banu-akademien.de, www.naturparke.de/naturparke_naturundlandschaftsfuehrer.php

Povzel Gregor Domanjko

IZDELANA ANALIZA POTREB PO USPOSABLJANJU ZA VODENJE V NARAVI IN INTERPRETACIJO NARAVE V SLOVENIJI

Analiza potreb po usposabljanjih je bila izdelana v Sloveniji z namenom pridobiti neposredne informacije o obstoječi praksi in potrebah po znanjih v zvezi z vodenjem v naravi in interpretacijo narave.

Izdelana je bila na osnovi 74 prejetih izpolnjenih vprašalnikov (59,2 % odzivnost). Osebe, ki so se odzvale povabilu k sodelovanju, imajo raznoliko formalno izobrazbo (kemiki, gozdarji, biologi, ekonomisti, geografi, pedagogi, idr.), skupna pa so jim nekatera specifična področja znanj povezanih >

Sodelujoči v analizi o interpretaciji narave:

Gre za interaktivno komunikacijo, ki spodbuja razumevanje in doživljanje narave, njenih posameznih delov, procesov, ter celote.

Je doživljajski prikaz in poučevanje, osebna izkušnja obiskovalca, zaznavanje z vsemi čutili.

Vodenim z dobrim interpretom ni dolgčas in jim pusti doživljajski pečat, hkrati pa jih nevsiljivo okoljsko izobrazijo za dalj časa.

Po interpretaciji odidemo z novim pogledom na naravo in našo okolico in sami želimo prispevati k boljšemu jutri.

Obiskovalec naravo začuti, doživi, torej ni samo estetski doživljaj, ampak tudi čustveni, do katerega ga vodi interpretator.

Ne gre le za podajanje snovi in pasivno vključenost prejemnikov. Še nekaj spoznajo, prepoznajo - spoštujejo - varujejo.

Interpretacija je način, ko stroko na razumljivejši način približamo udeležencem vodenja.

Interpretator sledi ciljem, kaj naj skupina izve, kaj naj začuti, kaj naj stori.

Peljati ljudi skozi naravo od točke A do točke B je lahko sila različno. Eno je varno opraviti pot, drugo pa je ljudi animirati do te meje, da si s teboj želijo odkriti še točko C ali opraviti še enkrat isto pot. Gre za veliko razliko.

z vodenjem v naravi in interpretacijo narave (npr. veščine komuniciranja, varovanje narave/ ekosistemi/krajina, načrtovanje in organizacije prireditvev, pedagoško andragoška znanja). Kar dobra polovica sodelujočih ima več kot 5 let izkušenj z vodenjem v naravi. Ciljne skupine, s katerimi se ukvarjajo, so raznolike; najpogosteje gre za predšolske in osnovnošolske skupine, izletnike in upokoјence.

Udeleženci zelo dobro poznajo bistvene razlike med klasičnim vodenjem in doživljajskim vodenjem z interpretacijo narave. Kot najbolj sprejemljive oblike predstavljanja in interpretacije so navedli oblike, ki omogočajo preskušanje, okušanje, občutenje, pa tudi pripovedovanje zgodb, doživetij, uporabo pripomočkov na terenu ter izvedbo ustvarjalnih delavnic.

Del vprašanj je bil namenjen izkušnjam z vodenjem v naravi za osebe s posebnimi potrebami. Približno polovica sodelujočih v analizi občasno izvaja vodenje v naravi za osebe s posebnimi potrebami. Kot najpomembnejše razlike glede na druge ciljne skupine so izpostavili predvsem potrebo po prilagoditvi vsebin in pristopov zmožnostim teh oseb, ustrezni prilagoditvi terena in pripomočkov. Vodnik potrebuje več vnaprejšnje priprave in specifičnih znanj, izvedba traja dalj časa, skupine so manjše, udeleženci so čustveno bolj dovzetni, potrebno je zastaviti dosegljive cilje. Večina je mnenja, da so glede dostopa do kakovostnega vodenja v naravi oz. interpretacije narave osebe s posebnimi potrebami zapostavljene; med ključnimi razlogi so neprimerna infrastrukturna opremljenost, pomanjkanje programov za to ciljno skupino, pomanjkanje kadra za izvedbo vodenja in pomanjkanje možnosti za izobraževanje vodnikov; po drugi strani pa so ugotovili, da se pogoji na tem področju v Sloveniji izboljšujejo.

Med največkrat navedenimi nameni posredovanja različnih vsebin so osveščanje o pomenu ohranjanja narave in biotske raznovrstnosti, osveščanje o primernem obnašanju v naravi ter o trajnostnih vidikih in kakovosti življenja, pa tudi:

- delati v dobrobit vseh
- obuditi spoznanje, da smo ljudje tudi del narave ter da je njeno ohranjanje/varovanje zelo pomembno za našo kvaliteto življenja
- spoznati kraj.

Sodelujoči so potrdili potrebo po nadgradnji znanj na vseh v vprašalniku predlaganih področjih: narava in prostor, kulturna dediščina, lokalno okolje, veščine komuniciranja in interpretacije, razvoj >

Polži

programov in produktov, trženje, zdrav način življenja ter pravne podlage. Med največkrat navedenimi temami so naslednje:

- animacija, motivacija in vključevanje lokalnega prebivalstva (68,9 %)
- etnologija /običaji, verstva, šege, kulinarika... (62,2 %)
- osveščanje in promocija (54,1 %)
- interpretacija narave (52,7 %)
- uporaba metod izkustvenega učenja (52,7 %)
- pravni vidiki vodenja (52,7 %)
- ugotavljanje pričakovanih udeležencev (51,4 %)
- zakonodaja na področju varovanja narave, naravnih vrednot in območij Natura 2000 (51,4 %)
- značilnosti ciljnih skupin in vpliv na izbiro metode dela (48,6 %)
- razvoj produktov, programov, dogodkov za posebne ciljne skupine (47,3 %)
- vzpostavljane mreže sodelavcev (47,3 %).

Julija Marošek

IZ PONUDBE PARKOV

Novo - Ponudba vodnikov v nemških naravnih parkih na spletu

Od vseh, ki so se pripravljene izobraževati za vodnike po naravi in krajini, se pričakuje, da bodo sposobni za obiskovalce in prebivalce naravnih parkov izdelati in ponuditi okoljska oz. kulturno-pedagoška vodenja ter programe ekskurzij. V ta namen v številnih nemških naravnih parkih poteka izobraževanje vodnikov po naravi in krajini. Namenjeno je odprtim ljudem. Ljudem, ki jih privlači narava in kultura in ki so pripravljene, da drugim preko različnih vodenj posredujejo ekološko in kulturno raznolikost naravnih parkov.

Prav posebno vlogo imajo vodniki v naravnih parkih pri izvedbi okoljsko- pedagoških programov za otroke in mladostnike različnih starostnih skupin kot tudi za posebne ciljne skupine, npr. obiskovalce iz tujine ali osebe s posebnimi potrebami. Izobraževanje vodnikov po naravi in krajini posredno prispeva h kvalitetnejši okoljsko-pedagoški ponudbi naravnih parkov. Spodbujalo naj bi tudi povpraševanje po okoljsko-pedagoških programih ter vodilo k večjemu številu samostojnih okoljskih pedagogov. Zveza nemških naravnih parkov bo v ta namen na spletni strani www.naturparke.de >

omogočila predstavitev vodnikov in objavo njihove ponudbe. Obiskovalci naravnih parkov bodo tako dobili koristne informacije o ekskurzijah in okoljsko- pedagoških programih. V prihodnosti bodo lahko gosti v nekaterih naravnih parkih preko spleta rezervirali ponudbe oz. vodenja v parkih. Naravni parki in Zveza naravnih parkov upajo, da bodo na tak način ponudbe naravnih parkov in njihovih vodnikov še privlačnejše in bolj usmerjene k potrebam posameznih ciljnih skupin.

Jörg Liesen, Zveza nemških naravnih parkov

Naravni parki dostopni za vse

Za marsikoga je v stresnem vsakdanu prava sprostitev obisk neokrnjene narave, kjer je morda edini zvok šumenje drevesnih krošenj ali oglašanje redkih in ogroženih ptic. Doživeti naravo je osnovna potreba vsakogar, vendar so zanjo nekateri ljudje mnogokrat prikrajšani. Da je lahko tudi drugače, so pokazali nemški naravni parki s ponudbo za osebe s posebnimi potrebami.

Zveza nemških parkov je leta 2007 skupaj z Nationale Koordinationsstelle Tourismus für Alle e.V. izdala knjižico »Naturparke für Alle – barrierefreies Naturerleben in Deutschland« (Naravni parki za vse - doživljanje narave brez ovir). V njej je s ponudbo predstavljenih 39 naravnih parkov. Navajamo nekaj primerov:

V Naravnem parku *Mecklenburgisches Elbetal* nevladna organizacija Naturwacht ponuja vodene prirodoslovne ogledе z ladjami, ki so prilagojene za ljudi v invalidskih vozičkih. Prav tako so za to ciljno skupino v *Naravnem parku Dümmer* posebej opremili stolp za opazovanje ptic. V kraju Belzig v *Naravnem parku Hoher Fläming* pa so uredili 2 km dolgo naravoslovno doživljajsko pot.

Središče za obiskovalce v *Naravnem parku Nossentiner/Schwinzer Heide* je opremljeno s tipljivo karto reliefa, kjer lahko slepi in slabovidni s tipanjem spoznavajo območje nahajanja. V *Naravnem parku Wideshauser Geest* organizirajo vodenja za slepe in za osebe z učnimi težavami. Načrtujejo tudi vodenja za gluhone. *Naravni park Hochtaunus* se ponaša z arheološkim parkom, kjer so po vnaprejšnji najavi možna vodenja za slepe in osebe z učnimi težavami. V nemško-belgijskem *Naravnem parku Hohes Venn-Eifel* vam za vodenje po razstavi življenjski prostori ob rekah priskrbijo prevajalca za gluhone. Naravoslovna učna pot za slepe in slabovidne v *Naravnem parku Hohe mark* je opremljena z lesenimi tablami, na katerih so v Braillovi pisavi opisana drevesa in divje živali v regiji. Brandenburška gozdna uprava v *Naravnem parku Dahme-Heideseen* ponuja za slepe vodenja >

Danes bomo princeze in princi

po gozdnih učnih posestvih. V tem parku je v kraju Prieros biološki vrt, ki je posebej namenjen slepim ljudem s ponudbo akustičnih in tipnih informacij.

Vsem naravnim parkom predstavljenim v knjižici je skupno, da so središča za obiskovalce ter parkirni prostori namenjeni in opremljeni tudi za ljudi na invalidskih vozičkih, da so stranišča dostopna za vse in da je večina pohodnih poti primerna za osebe s posebnimi potrebami.

Gregor Domanjko

Doživljanje narave in kulturne dediščine v Krajinskem parku Goričko

Usposabljanje in razvoj programov doživljajskega vodenja v Krajinskem parku Goričko poteka na projektni osnovi že nekaj let. Leta 2003 so se zainteresirani za vodenje po naravi in kulturni krajini imeli možnost seznaniti z vsebinami doživljajskega vodenja v okviru projekta Razvoj Krajinskega parka Goričko. Udeleženci usposabljanja so pridobili naziv doživljajskega vodnika in s pridom začeli uporabljati metode doživljajske pedagogike pri izvajanju vodenja po naravi ter po objektih kulturne dediščine.

Eden od ciljev projekta »Živeti z Naturo 2000 na Goričkem« je bila poskusna izvedba naravoslovnih dni za učence osnovnih šol na območju Krajinskega parka Goričko ter doživljajsko vodenje za obiskovalce parka. Po uvedbi doživljajskih metod na naravoslovnih dnevih je bilo na podlagi krajših anketnih vprašalnikov ugotovljeno, da so bile te med učenci zelo dobro sprejete. Za šolsko leto 2006/07 smo izdelali program obiska Krajinskega parka Goričko za osnovne šole, ki je vključeval naravoslovne, družboslovne, tehnične in športne dejavnosti v povezavi z doživljanjem in interpretacijo vsebin. Interes šol je narasel in v šolskem letu 2007/2008 smo ponudbo še izboljšali.

Za prihajajoče šolsko leto je program za šolarje že v pripravi. Prepričani smo, da bodo naravoslovnih dnevi z različno tematiko glede na življenjska okolja z vključevanjem elementov interpretacije narave, tehniške dejavnosti, kot sta tkanje in lončarjenje, kot tudi interpretacija kulturne dediščine s programom »Princesa, hlapec in zmaj« na največjem gradu na Slovenskem dobro sprejeti.

Štefanija Fujs

Krajinski park Sečovlje soline vabi

Sečovlje soline z bogato tradicijo solinarstva ter izjemno bogatim rastlinskim in živalskim svetom so zanimive skozi vse leto. Vodeni ogledi po parku so primerni za vse, ki imajo radi naravo in kulturno dediščino.

Pradavni način solinarjenja, ki so se ga piranski solinarji pred stoletji naučili od svojih učiteljev, solinarjev z otoka Paga, je še danes nekaj posebnega, tudi v sredozemskem merilu. Tradicionalno ročno pobiranje soli na solnih parcelah je posebnost kulturne dediščine sredozemske Slovenije. Po pisnih virih sodeč so Sečovlje soline stare več kot sedemsto let, po nekaterih virih pa so znatno starejše. Postanite solinar za nekaj ur tudi vi.

Na Sečovljskih solinah je bilo doslej ugotovljenih že 286 vrst ptic. In zakaj je na solinah toliko različnih vrst ptic? Soline so veliko vodno telo, ki ga ptice ob selitvi uporabljajo kot prenočišče ali prezimovališče. Najmanj štiri vrste imajo tu svoje edino gnezdišče v Sloveniji. Še bolj kot za gnezditve so Sečovlje soline pomembne za prezimovanje in selitev ptic. Ker ležijo ob sredozemski obali in imajo značilno submediteransko klimo z milimi zimami, privabljajo mnoge prezimovalce iz severnejših krajev, obenem pa so v nacionalnem merilu edinstveno življenjsko okolje. Prezimujoče in seleče se vrste ptic so tu najštevilnejše na slovenski obali in v Sloveniji nasploh. Vabljeni na ornitološki ogled za skupine (min. 4 in največ 8 udeležencev).

Luka Kastelic

Dobre prakse – Skrivnosti gozda

V Prirodoslovnem muzeju v Ljubljani je na ogled interaktivna razstava Skrivnosti gozda, kjer glavna vloga pripada njegovim pogostim in manj pogostim prebivalcem. Na približno sto kvadratnih metrih se obiskovalec seznanja z različnimi bitji in temami povezanimi z življenjem v gozdu. Razstava je izzivalna, zabavna in tudi poučna. Besedila so kratka in jedrnata, različne interaktivne predstavitve pa ponujajo možnosti za raziskovanje, preizkušanje, kritično razmišljanje in učenje z izkušnjo. Obiskovalca pritegnejo različne teme in interpretacijske metode spoznavanja gozda, ob katerih želi izvedeti še več. >

Nekaj primerov:

Kaj bi brez gozda? Enostavna predstavitev njegove vloge za človeka – blaži ujme, hladi ozračje, je življenjski prostor mnogim rastlinskim in živalskim vrstam ter glivam.

Velike zveri! Pri vseh treh velikih zvereh, ki živijo v naših gozdovih, nam avtorji razstave retorično in provokativno postavljajo vprašanja, npr. kakšna je bodočnost velikih zveri v prenaseljeni Evropi ali katera rešitev v zvezi z upravljanjem in varovanjem velikih zveri je prava? Na primeru razstavljenih lobanj volka in jelena spoznamo razliko med zobovjem velikih zveri in njihovim parkljestim plenom.

Gozd ponoči. S pomočjo gumbov za predvajanje zvokov in svetilk nas v zatemnjenem prostoru presenetijo živali, ki so aktivnejše ponoči.

Drevo. Koliko človeških figur moraš postaviti eno nad drugo, da dosežejo višino najvišjega slovenskega drevesa – Sgermove smreke ali najvišjih bukev na svetu, ki rastejo ob Krki?

Več si lahko preberete na <http://www2.pms-lj.si/razstave/gozd/gozd.html> ali pa si do 9. februarja 2009 razstavo kar oglejte.

Gregor Domanjko

INFORMACIJE O PROJEKTU

Stanka Dešnik
tel. 02 551 88 64
stanka.desnik@siol.net

Gregor Domanjko
tel. 02 551 88 65
gregor.domanjko@goricko.info

www.park-goricko.org

Projektne partnerji

GD Izobraževanje in kultura

Program Vseživljenjsko učenje

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije.

Vsebina publikacije (komunikacije) je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.